

Ринейська Л.С.

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу
Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ (НА ПРИКЛАДІ США ТА КРАЇН ЄВРОПИ)

Ключові слова: інноваційна глобальна економіка; активна інноваційна політика; інноваційні технології; технологічні парки

Key words: the innovative global economy; active innovative policy; innovative technologies, technology parks

Інноваційна складова стала основою економіки ХХІ ст., тому питання про тенденції її розвитку є актуальним. Значний науковий і практичний інтерес у цьому відношенні представляє досвід США та провідних країн Європи, як лідерів інноваційного розвитку сучасної глобальної економіки.

У цілому виробництво високотехнологічної продукції у сучасному світі здійснюється на основі використання 50 – 55 макротехнологій, що були створені і контролюються країнами-лідерами глобальної економіки. Світові ринки високотехнологічної продукції на 39% контролюються компаніями США, на 30% – Японії, на 16% – Німеччини [1, 51].

Ці досягнення значною мірою зумовлюються активною інноваційною політикою цих країн. Навіть в умовах глобалізації залишилась традиційна економічна функція держави – забезпечення науково-технічного прогресу, інноваційних змін. З цією метою уряди різних країн світу розробляють та впроваджують національні програми розвитку науки і технологій, наприклад A Strategy for American Innovation: Driving Towards Sustainable Growth and Quality

American Recovery and Reinvestment Act (США), High-tech Strategy 2020 (Німеччина), Science and Innovation Investment Framework (Великобританія) та інші. Ці програми передбачають збільшення державних витрат на фундаментальні наукові дослідження і підготовку науково- та інженерно-технічних кадрів; стимулювання інвестування бізнесу в інновації [2,111; 3, 22].

Внаслідок реалізації активної інноваційної політики США і провідні країни Європи перетворилися на виробників і експортерів інновацій. У США, зосереджена переважна частина світових високотехнологічних розробок. Специфічна особливість інноваційної політики США полягає в її тісній орієнтації на саморозвиток господарюючих суб'єктів на основі принципу самовиживання у жорсткій конкурентній боротьбі. Саме у США вперше виникли такі форми інноваційного розвитку як технопарки та технополіси, бізнес-інкубатори, венчурні центри тощо. Заснована ще у 1950-х роках Силіконова долина у Каліфорнії стала першим у світі технополісом. Вона та інші технополіси і технопарки – «Річфілдпарк» у місті Фенікс, «Шосе 128» недалеко від Бостона, технопарки при Массачусетському технологічному та Гарвардському університетах та ін. – стали зосередженням, в основному, приватного капіталу (ТНК, великих банків, різного роду фондів), що сприяли розвитку інноваційної сфери [4, 69]. За декілька десятиліть Силіконова долина (де розташовані такі компанії-світові лідери у сфері високих технологій, як Apple, Adobe, Google, Yahoo, Xerox, Intel, Hewlett-Packard та ін.) перетворилася у прибуткове підприємство: сукупний щорічний дохід 4000 компаній, що функціонують у долині, становить приблизно 200 млрд. дол. США [5, 24]. Крім того, у США діє ефективна державна програма фінансової підтримки «Інноваційна діяльність малих підприємств», за допомогою якої за 20 років державою на кожний вкладений долар було повернено 8 доларів [6, 23].

На відміну від «американської», інноваційна модель «європейського» типу передбачає набагато вагомніше втручання держави майже в усі такі самі,

як у США, інституційні форми високотехнологічного розвитку. Це особливо наочно виявляється стосовно технопарків і технополісів. У Європі також залучається приватний капітал банків та корпорацій, але велика частина асигнувань надходить безпосередньо з державних місцевих бюджетів. Так, у країнах ЄС витрати на дослідження та розробки становлять до 2,5% ВВП, а в окремих дослідницьких роботах державні витрати сягають 30-50%. Крім того, характерною особливістю країн-членів ЄС є широке використання міждержавної кооперації у науково-технологічній сфері. Загальні напрями спільного розвитку цієї сфери почали визначати з 1982 р. у документі Європейської Комісії «Пропозиції для європейської стратегії в галузі науки та техніки». Як правило, ЄС виділяє до 50% загальних асигнувань на здійснення наукових і технологічних досліджень [4, 69-70].

Література

1. Андрощук Г. Комерціалізація технологій подвійного призначення: досвід США // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2013. – № 1(69). С. 5–65.
2. Євтушенко О.Н., Андріяш В.І. Регіоналізація та глобалізація в процесі формування геополітичного і геоекономічного простору // Інвестиції: практика та досвід . 2013. – № 4 . С. 109 – 112.
3. Ерошкин А. Механизмы государственной поддержки инноваций: зарубежный опыт // Мировая экономика и международные отношения. 2011. – № 10. С. 21 – 29.
4. Будкін В. Інноваційна модель розвитку національних економік // Економіка України. 2010. – № 6. С. 67 – 78.
5. Хамчук В.П. Технологічні парки як ефективний механізм інноваційного розвитку економіки (на прикладі США) // Агроінком. 2009. – № 9/12. С. 23 – 26.
6. Мешко Н.П. Реалізація інноваційної стратегії розвитку: досвід США // Інвестиції: практика та досвід. 2008. – № 22. С. 22 – 26.